

POSTANOWIENIE

Dnia 21 grudnia 2017 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący SSR Daria Ratymirska

Protokolant sekr. Sąd. Daria Mokrzycka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 21 grudnia 2017 roku w Kłodzku

z wniosku W. Z.

przy udziale K. Z. (1), S. Z. (1), P. Z., J. Z., B. M. (1), A. M., S. W., B. M. (2), A. W., V. Z., S. M. (1), M. M., K. Z. (2)

o stwierdzenie nabycia spadku po L. Z.

stwierdza, że spadek po **L. Z.**, zmarłym w dniu 12 lutego 2012r. w N., ostatnio zamieszkałym w K., na podstawie ustawy, z dobrodziejstwem inwentarza, nabyły wnuki:

- 1) P. Z., syn W. L. i B. W. – w 3/24 części;
- 2) V. Z., córka W. L. i I. – w 3/24 części;
- 3) B. M. (1), syn S. i B. E. – w 2/24 części;
- 4) A. M., córka S. i B. E. – w 2/24 części;
- 5) S. M. (1), syn S. i B. E. – w 2/24 części;
- 6) J. Z., syn S. M. (2) i K. – w 3/24 części;
- 7) A. W., córka S. i K. – 3/24 części;
- 8) K. Z. (2), syn K. P. i S. – w 6/24 części.

UZASADNIENIE

W. Z. wniósł o stwierdzenie nabycia spadku po ojcu L. Z., zmarłym w dniu 12 lutego 2012r. w N., ostatnio zamieszkałym w K..

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Spadkodawca L. Z., ostatnio zamieszkały w K., zmarł w dniu 12 lutego 2012r. w N.. Zmarł jako wdowiec. Pozostawił po sobie pięcioro dzieci: W. Z., S. W., B. M. (2), S. Z. (1) i K. Z. (1).

Dowód:

odpis skrócony aktu zgonu spadkodawcy (k-27)

odpis zupełny aktu urodzenia W. Z. (k-25)

odpis aktu małżeństwa S. W. (k-132)

odpis aktu urodzenia S. Z. (1) (k-176)

odpis aktu urodzenia K. Z. (1) (k-177)

odpis aktu małżeństwa B. M. (2) (k-178)

zapewnienie spadkowe C. Z. (k-284)

W dniu 5 września 2006r. spadkodawca sporządził testament notarialny Rep. A nr (...) przed notariuszem B. J. w Kancelarii Notarialnej w K., powołując do spadku swoją bratową C. Z..

Dowód:

testament notarialny Rep. A nr (...) (k-80)

W dniu 1 marca 2007r. spadkodawca sporządził testament notarialny Rep. A nr (...) przed notariuszem B. J. w Kancelarii Notarialnej w K., uzupełniając w.w. testament, w ten sposób, że dodał oświadczenie, iż wydziedzicza syna W. Z., ur. 1.06.1960r., z powodu postępowania w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego.

Dowód:

testament notarialny Rep. A nr (...) (k-16).

W dniu 15 maja 2007r. spadkodawca sporządził testament notarialny Rep. A nr (...) przed notariuszem B. J. w Kancelarii Notarialnej w K., uzupełniając w.w. testament notarialny Rep. A nr (...) z dnia 1.03.2007r., w ten sposób, że dodał oświadczenie, iż wydziedzicza - z powodu postępowania w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego – dzieci: S. Z. (2), S. Z. (1), B. Z. i K. Z. (1).

Dowód:

testament notarialny Rep. A nr (...) (k-16).

W tym samym dniu 15 maja 2007r. spadkodawca sporządził testament notarialny Rep. A nr (...) przed notariuszem B. J. w Kancelarii Notarialnej w K., oświadczając, że:

- odwołuje w całości wszystkie testamenty dotąd sporządzone, w tym także testament, sporządzony dnia 15.05.2007r. Rep. A nr (...);

- powołuje do spadku swoją bratową C. Z., ur. (...), w całości;

- i zarazem wydziedzicza - z powodu postępowania w sposób sprzeczny z zasadami współzycia społecznego – dzieci: W. Z., S. Z. (2), S. Z. (1), B. Z. i K. Z. (1).

Dowód:

testament notarialny Rep. A nr (...) (k-16)

Na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w Świdnicy z dnia 7 grudnia 2011r. spadkodawca L. Z. został całkowicie ubezwłasnowolniony, z powodu zaawansowanego procesu otępiennego.

Dowód:

postanowienie SO w Świdnicy z dnia 7.12.2011r., k- 46 w aktach sprawy o sygn. (...).

Powołana w testamencie C. Z. odrzuciła spadek w dniu 11 kwietnia 2012r.

Dowód:

oświadczenie o odrzuceniu spadku złożone przed notariuszem J. R. w Kancelarii Notarialnej we W. Rep. A nr (...) (w aktach sprawy tut. Sądu (...))

Wydiedziczony syn spadkodawcy W. Z. miał dwoje dzieci: P. Z. i V. Z. (...)

Dowód:

odpis skrócony aktu urodzenia P. Z. (k-399);

odpis aktu urodzenia V. Z. (k-417)

Wydiedziczona córka spadkodawcy S. W. miała jedną córkę M. M., która w dniu 5 maja 2017r. odrzuciła spadek po L. Z.. Jej dwóch synów B. M. (3) i Ł. musiał również odrzucili spadek, składając oświadczenia w dniu 5 maja 2017r. Nie mieli dzieci.

Dowód:

odpis aktu małżeństwa M. M. (k-657)

zapewnienie spadkowe S. W. (k-646)

oświadczenia o odrzuceniu spadku w aktach sprawy tut. Sądu sygn. (...)

Wydiedziczona córka spadkodawcy B. M. (2) miała sześcioro dzieci: B. M. (1), A. M., S. M. (3), S. M. (1), G. S. i R. M.. S. M. (3) odrzuciła spadek po L. Z.. Nie miała zstępnych.

G. S. odrzuciła spadek po L. Z. w swoim imieniu oraz w imieniu dwóch małoletnich synów M. S. i D. S..

R. M. odrzucił spadek po L. Z.. Nie miał zstępnych.

Dowód:

odpis aktu urodzenia B. M. (1) (k-554)

odpis aktu małżeństwa A. M. (k-551)

odpis aktu małżeństwa S. M. (1) (k-552)

oświadczenie S. M. (3) o odrzuceniu spadku w aktach sprawy tut. Sądu sygn. (...)

oświadczenia G. S. o odrzuceniu spadku w aktach sprawy tut. Sądu sygn. (...)

odpis aktu urodzenia D. S. (k-481)

odpis aktu urodzenia M. S. (k-486)

oświadczenie R. M. o odrzuceniu spadku w aktach sprawy tut. Sądu sygn. (...)

Wydiedziczony syn spadkodawcy S. Z. (1) miał dwoje dzieci: J. Z. i A. W..

Dowód:

odpis aktu urodzenia J. Z. (k-553)

odpis aktu małżeństwa A. W. (k-543).

Wydiedziczony syn spadkodawcy K. Z. (1) miał jednego syna K. Z. (2).

Dowód:

odpis aktu urodzenia K. Z. (2) (k-656)

zapewnienie spadkowe K. Z. (1) (k-646).

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z przepisem art. 922 § 1 kc, prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób, stosownie do przepisów księgi IV kodeksu cywilnego. Otwarcie spadku następuje zawsze w chwili śmierci osoby fizycznej, z tą też chwilą spadkobierca nabywa spadek. Z chwilą otwarcia spadku określone prawa i obowiązki wchodzi do majątku spadkobierców (art. 925 kc), stając się prawami i obowiązkami tych osób.

W myśl przepisu art. 926 § 1 kc, powołanie do spadku wynika z ustawy albo z testamentu. Dziedziczenie ustawowe co do całości spadku następuje wtedy, gdy spadkodawca nie powołał spadkobiercy albo gdy żadna z osób, które powołał, nie chce lub nie może być spadkobiercą (§ 2).

Rozrzucić majątkiem na wypadek śmierci można jedynie przez testament (art. 941 kc). Spadkodawca może w każdej chwili odwołać testament (art. 943 kc). Odwołanie testamentu może nastąpić bądź w ten sposób, że spadkodawca sporządzi nowy testament, bądź też w ten sposób, że w zamiarze odwołania testament zniszczy lub pozbawi go cech, od których zależy jego ważność, bądź wreszcie w ten sposób, że dokona w testamencie zmian, z których wynika wola odwołania jego postanowień (art. 946 kc).

Spadkodawca L. Z. sporządził cztery wyżej opisane testamenty, sporządzone w formie aktów notarialnych (art. 950 kc). W ostatnim testamencie notarialnym z dnia 15 maja 2007r. - Rep. A nr (...) (k-16) - spadkodawca odwołał w całości wszystkie testamenty dotąd sporządzone, powołał do spadku swoją bratową C. Z., i zarazem wydziedziczył wszystkie swoje dzieci: W. Z., S. Z. (2), S. Z. (1), B. Z. i K. Z. (1).

Brak było zarazem uzasadnionych podstaw do kwestionowania ważności tego testamentu (art. 945 § 1 kc). W toku postępowania ustalono, w oparciu o dowody z jednoznacznych opinii biegłych sądowych: psychiatry M. Ż. (k-330-334) i psychologa L. K. (k-301-304), że testament nie został sporządzony w stanie wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji lub wyrażenie woli. Opinie te Sąd ocenił, jako wiarygodne, sporządzone w sposób jasny, fachowy i rzetelny.

Powołana w testamencie C. Z. złożyła w terminie skuteczne oświadczenie o odrzuceniu spadku po L. Z. (art. 1015 § 1 kc, art. 1018 § 3 kc). W tej sytuacji nastąpiło dziedziczenie ustawowe co do całości spadku (art. 926 § 2 kc). Zarazem wydziedziczone dzieci spadkodawcy zostały potraktowane tak samo jak osoby, które nie dożyły chwili otwarcia spadku. Wydziedziczenie pozbawia bowiem nie tylko praw do zachowku (art. 1008 kc), pozbawia również powołania do spadku (zdolności do dziedziczenia po określonym spadkodawcy). Przyjmuje się, że w drodze wydziedziczenia spadkodawca skutecznie obala ustawowy tytuł powołania do dziedziczenia.

Badanie, czy istniała w rzeczywistości przyczyna wydziedziczenia – wskazana przez spadkodawcę w testamencie (art. 1008 pkt 1 kc - postępowanie uporczywe w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego) następuje dopiero na etapie zgłoszenia roszczenia o zachowek.

Wobec powyższego, Sąd wezwał do udziału w sprawie dalszych zstępnych spadkodawcy.

Zgodnie z art. 931 § 1 kc, w pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek. Spadkodawca zmarł, jako wdowiec. Pozostawił pięcioro dzieci, które wydziedziczył, a zatem powinny być potraktowane, tak jakby nie dożyły chwili otwarcia spadku.

Jeżeli dziecko spadkodawcy nie dożyło otwarcia spadku, udział spadkowy, który by mu przypadął, przypada jego dzieciom w częściach równych. Przepis ten stosuje się odpowiednio do dalszych zstępnych (art. 931 § 2 kc).

Wydziedziczony syn spadkodawcy W. Z. miał dwoje dzieci: P. Z. i V. Z. (...) – małoletnią w chwili otwarcia spadku). Nie złożyli przed sądem ani przed notariuszem (w P.) oświadczeń spadkowych. W szczególności nie można uznać za skuteczne oświadczenia V. Z. z dnia 8.10.2015r., że przyjmuje spadek po zmarłym, poświadczonego przez notariusza w K. (k-490, 505). Zgodnie bowiem z art. 1018 § 3 kpc, oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku składa się przed sądem lub przed notariuszem (w P.). Można je złożyć ustnie lub na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym. Pełnomocnictwo do złożenia oświadczenia o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku powinno być pisemne z podpisem urzędowo poświadczonym. Podpis na takim dokumencie może poświadczyć notariusz (w P.) lub konsul RP (art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2015r. Prawo konsularne).

Zgodnie z art. 1015 § 1 kc, oświadczenie o przyjęciu lub o odrzuceniu spadku może być złożone w ciągu sześciu miesięcy od dnia, w którym spadkobierca dowiedział się o tytule swego powołania. Brak oświadczenia spadkobiercy w powyższym terminie (zgodnie z przepisem, obowiązującym w chwili otwarcia spadku) był jednoznaczny z prostym przyjęciem spadku. Jednakże gdy spadkobiercą była osoba nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych, brak oświadczenia spadkobiercy w terminie był jednoznaczny z przyjęciem spadku z dobrodziejstwem inwentarza (§ 2). Zarazem, jeżeli jeden ze spadkobierców przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, uważa się, że także spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza (art. 1016 kc).

Wydziedziczona córka spadkodawcy S. W. miała jedną córkę M. M., która skutecznie odrzuciła spadek po L. Z., podobnie, jak jej dwóch synów B. M. (3) i Ł. M., którzy nie mieli dalszych zstępnych. Zgodnie z art. 1020 kc, spadkobierca, który spadek odrzucił, zostaje wyłączony od dziedziczenia, tak jakby nie dożył otwarcia spadku.

Wydziedziczona córka spadkodawcy B. M. (2) miała sześcioro dzieci: B. M. (1), A. M., S. M. (3), S. M. (1), G. S. i R. M.. S. M. (3) i R. M. skutecznie odrzucili spadek po L. Z.. Nie mieli zstępnych. Również G. S. skutecznie odrzuciła spadek po L. Z. w swoim imieniu oraz w imieniu dwóch małoletnich synów M. S. i D. S. (po uzyskaniu zgody sądu opiekuńczego – art. 101 § 3 kro). A. M. złożyła bezskuteczne oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, na piśmie z dnia 12.08.2015r. (k-445) i z dnia 17.09.2015r. (k-471) bez urzędowego poświadczania podpisu. Zgodnie z art. 1018 § 3 zd. 2 kc, oświadczenie o przyjęciu lub odrzuceniu spadku można złożyć na piśmie z podpisem urzędowo poświadczonym, o czym uczestniczka została pouczona. Pozostałe dzieci wydziedziczonej córki spadkodawcy B. M. (2): B. M. (1) i S. M. (1) nie złożyli w terminie żadnych świadczeń.

Wydziedziczony syn spadkodawcy S. Z. (1) miał dwoje dzieci: J. Z. i A. W., którzy, pomimo zawiadomienia, nie złożyli żadnych oświadczeń w przedmiocie przyjęcia lub odrzucenia spadku.

Wydziedziczony syn spadkodawcy K. Z. (1) miał jednego syna K. Z. (2), który również, pomimo zawiadomienia, nie złożył żadnych oświadczeń w przedmiocie przyjęcia lub odrzucenia spadku.

Wobec powyższego, spadek po L. Z., na podstawie ustawy, nabyły wnuki:

P. Z. i (małoletnia) V. Z. – dzieci W. ($1/4 \times 1/2 = 1/8$);

B. M. (1), A. M. i S. M. (1) – dzieci B. ($1/4 \times 1/3 = 1/12$);

J. Z. i A. W. – dzieci S. ($1/4 \times 1/2 = 1/8$);

K. Z. (2), syn K. (1/4).

Zgodnie ponadto z powołanymi wyżej przepisami art. 1015 § 2 zd. 2 kc i art. 1016 kc, wobec tego, że spadkobiercą była małoletnia (nie mająca pełnej zdolności do czynności prawnych – art. 11 kc) V. Z., która (wobec braku oświadczenia) przyjęła spadek z dobrodziejstwem inwentarza, także inni spadkobiercy, którzy nie złożyli w terminie żadnego oświadczenia, przyjęli spadek z dobrodziejstwem inwentarza.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów w zw. z art. 677 § 1 kpc, Sąd stwierdził nabycie spadku na rzecz spadkobierców ustawowych wymienionych w sentencji.

Odnosząc się na marginesie do stanowiska pełnomocnika wnioskodawcy, zawartego w jego piśmie z dnia 20.12.2017r. (k-698), że uczestniczka V. Z. nie ustanowiła Jej swoim pełnomocnikiem w sprawie, należy zwrócić uwagę, że w piśmie z dnia 9.10.2015r. (złożonym do akt w języku angielskim, a następnie przetłumaczonym na język polski – k- 489, 504) uczestniczka – mieszkająca w K. - wyraziła wolę, aby „pełnomocnik jej ojca reprezentował jej interesy w P. w zakresie spadku po jej dziadku L. Z. zmarłym w 2012 roku”, nie wskazała zarazem, pomimo pouczenia o treści art. 1135(5) kpc, innego pełnomocnika do doręczeń w P.. Ponadto, od marca 2016r. pełnomocnik wnioskodawcy odbierała korespondencję sądową dla uczestniczki V. Z. (k-523, 653), wysyłaną na podstawie w.w. pełnomocnictwa, i jak dotąd nie zawiadamiała o braku umocowania.